

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«ПСИХОЛОГІЯ КОНФЛІКТУ В ОРГАНІЗАЦІЯХ»

Кафедра юридичної психології

Статус дисципліни – вибіркова
Рівень вищої освіти – другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти – магістр
Освітня програма – Психологія
Форми здобуття вищої освіти – заочна
Мова навчання – українська
Форма підсумкового контролю – залік

Назва навчальної дисципліни	Психологія конфлікту (Psychology of conflict)
Науково-педагогічний працівник (-ки)	Воят Людмила Іванівна
Профайл викладача (-ів)	Воят Людмила Іванівна
Контактний тел.	
E-mail:	prakt-psych@ukr.net
Сторінка навчальної дисципліни на офіційному вебпорталі НАВС	https://www.naiu.kiev.ua/zagalnoakademichni-kafedri/kafedra-yuridichnoyi-psihologiyi/navchalno-metodichna-roboti/perelik-disciplin.html
Консультації	Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри юридичної психології, які безпосередньо проводять заняття згідно з графіком.

1. Коротка анотація до навчальної дисципліни. Дисципліна «Психологія конфлікту в організаціях» передбачає опанування системою знань про закономірності і механізми виникнення й розвитку конфліктів, а також про принципи і технології управління ними. Її вивчення передбачає формування у здобувачів вищої освіти системних загальнотеоретичних знань, практичних навичок і умінь щодо визначення та основного змісту поняття конфліктів, які відбуваються у життєдіяльності, а також озброєння здобувачів методиками своєчасного виявлення, розпізнання, профілактики конфліктних ситуацій, управління конфліктами та їх вирішення.

2. Мета та цілі навчальної дисципліни. Метою вивчення дисципліни «Психологія конфлікту» є підготувати фахівців до подолання психологічних труднощів професійної діяльності в конфліктних умовах, сформувати в них

уміння й навички попереджати та вирішувати конфлікти і тим самим забезпечити успішне вирішення завдань, що стоять перед ними. *Завданнями вивчення дисципліни є створення умов для опанування здобувачами вищої освіти знань, вмінь та навичок практичного використання психологічних методів та прийомів профілактики, вирішення та управління конфліктами.*

3. Формат навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна «Психологія конфлікту» проводиться в заочному форматі, має чітку структуру, завдання і систему оцінювання.

4. Результати навчання.

На рівні знань здобувачі вищої освіти мають засвоїти:

1) історичні витоки та методологічні принципи становлення конфліктології як науково-прикладної психології;

2) основні наукові школи та сучасні погляди на природу, соціальний та психологічний зміст, класифікацію, структуру й динаміку конфліктів;

3) систему науково обґрунтованих напрямів прикладного вивчення, аналізу й оцінки соціальної ролі конфліктів, а також методів і засобів їх вирішення;

4) специфічні чинники виникнення й протікання конфліктів, у тому числі в різних сферах прикладної діяльності.

4.1. Програмні компетентності відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти:

Інтегральна компетентність

Здатність вирішувати складні завдання та проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення дослідження та (або) здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

Загальні компетентності

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Фахові компетентності

ФК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

На рівні навичок і вмінь здобувачі вищої освіти мають оволодіти:

1) уміннями здійснювати аналітику конфліктів, діагностувати їх розвиток у конструктивному або деструктивному напрямах;

2) психологічними методами і засобами розв'язання конфліктів, у тому числі стосовно диференційованих сфер їх функціонування (конфлікти загального характеру, конфлікти специфічного характеру);

3) уміннями здійснювати самоаналіз і самооцінку особистості, контролювати та коригувати власні психічні стани у конфліктних ситуаціях.

5. Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	4 год.
семінарські заняття / практичні	4/6 год.
самостійна робота	76 год.

6. Ознаки навчальної дисципліни:

Рік викладання	семестр	спеціальність	рік навчання здобувачів вищої освіти	Нормативний/вибірковий
2025-2026	2	психологія	1МАГ	вибірковий (В)

7. Пререквізити. Перелік попередньо прослуханих навчальних дисциплін: «Теорія та практика переговорної діяльності», «Психологічні основи комунікації в організації», «Теоретичні та методологічні засади організаційної психології», «Психологія юридичної діяльності», «Методи психологічного впливу в діяльності організації», «Психологія розвитку професійної кар'єри».

8. Технічне та програмне забезпечення/обладнання. Проведення занять з використанням мультимедійної установки, що надає ілюстративності під час висвітлення окремих прикладних аспектів розв'язання (управління) конфліктів.

9. Політика курсу. Дисципліна сформована та викладається відповідно до вимог Положення про академічну доброчесність у Національній академії внутрішніх справ, яке було розроблено на основі українського та світового досвіду етичної нормотворчості. Даний документ затверджений Вченою радою Національної академії внутрішніх справ (протокол № від . .20) та введений в дію наказом ректора Академії (наказ № від . .20). Згідно його положень члени студентської спільноти у своїй діяльності керуються нормами та правилами етичної поведінки та професійного спілкування, зважають на принципи, цінності, норми, правила та умови дотримання академічної доброчесності.

10. Схема навчальної дисципліни

Тема заняття, кількість годин план заняття, тези	Вид навчального заняття	Необхідне обладнання	Ресурси в Інтернеті, література	Права та обов'язки здобувачів під час проведення	Перелік необхідних завдань, які мають виконати	Бал (оцінки)	Примітки
--	-------------------------	----------------------	---------------------------------	--	--	--------------	----------

				навчального заняття	здобувачі на занятті		
Т.1. Конфлікт як соціально-психологічний феномен, (2 год.) План: 1. Аналіз структурних елементів конфлікту 2. Умови протікання конфлікту. 3. Типологія конфліктів. 4. Динаміка конфлікту.	Лекція	Ноутбук, проектор	https://mon.gov.ua/ua https://www.naiu.kiev.ua/ http://www.nbu.gov.ua/ www.pravoznavec.com.ua/books/276/20101/18/ www.naiu.kiev.ua/tslc/pages/biblio/visnik/nomer4/all_mak.html www.info-works.com.ua/disertacia/.../636.h .	Отримання якісних освітніх послуг; справедливе та об'єктивне оцінювання; виконувати вимоги освітньої програми.	Засвоїти теоретичний матеріал		
Т.1. Конфлікт як соціально-психологічний феномен, (2 год.) План: 1. Аналіз структурних елементів конфлікту 2. Сторони конфлікту. 3. Умови протікання конфлікту. 4. Образи конфліктної ситуації. 5. Дії учасників конфлікту. 6. Типологія конфліктів. 7. Динаміка конфлікту.	Семінар		https://www.naiu.kiev.ua/ http://www.nbu.gov.ua/ http://nplu.org/www.pravoznavec.com.ua/books/276/20101/18/ www.naiu.kiev.ua/tslc/pages/biblio/visnik/nomer4/all_mak.html www.info-works.com.ua/disertacia/.../636.h .	Поважати гідність, права, свободи та законні інтереси учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм тощо.	Відтворити навчальний матеріал у межах плану; змодельовати ситуації використання одержаних знань у практичній діяльності психолога.	Від 2 до 5.	
Т.2. Міжособистісні конфлікти (2 год.) План: 1. Види і причини конфліктів у міжособистісній взаємодії. 2. Стадії, стратегії і тактики протидії у міжособистісних конфліктах.	Лекція	Ноутбук, проектор	https://mon.gov.ua/ua https://www.naiu.kiev.ua/ http://www.nbu.gov.ua/ http://nplu.org/www.pravoznavec.com.ua/books/276/20101/18/ www.naiu.kiev.ua/tslc/pages/biblio/visnik/nomer4/all_mak.html www.info-works.com.ua/disertacia/.../636.h .	Отримання якісних освітніх послуг; справедливе та об'єктивне оцінювання; виконувати вимоги освітньої програми.	Засвоїти теоретичний матеріал		
Т.2. Міжособистісні конфлікти (2 год.) План: 1. Види і причини конфліктів у міжособистісній взаємодії. 2. Незадовільність потреб як джерело конфліктної протидії. 3. Конструктивна і деструктивна функція міжособистісних конфліктів. 4. Стадії, стратегії і	Семінар		https://www.naiu.kiev.ua/ http://www.nbu.gov.ua/ http://nplu.org/www.pravoznavec.com.ua/books/276/20101/18/ www.naiu.kiev.ua/tslc/pages/biblio/visnik/nomer4/all_mak.html www.info-works.com.ua/disertacia/.../636.h .	Справедливе та об'єктивне оцінювання; виконувати вимоги освітньої програми.	Змодельовати ситуації використання одержаних знань у практичній діяльності психолога.	Від 2 до 5.	

тактики протидії у міжособистісних конфліктах.							
Т.2. Міжособистісні конфлікти (6 год.)	Практ. заняття		https://www.naiu.kiev.ua/ http://www.nbu.gov.ua/ http://nplu.org/	Справедливе та об'єктивне оцінювання; виконання вимог освітньої програми.	Опанування методами діагностики поведінки особистості у конфліктній ситуації.	Від 2 до 5.	
Т.3. Внутрішньоособистісні конфлікти (2 год.) План: 1. Причини та різновиди особистісних конфліктів. 2. Передумови виникнення особистісних конфліктів та можливості їх подолання.	Лекція	Ноутбук, проектор	https://www.naiu.kiev.ua/ http://www.nbu.gov.ua/ http://nplu.org/ www.pravoznavec.com.ua/books/276/20101/18/ www.naiu.kiev.ua/tslc/pages/biblio/visnik/nomer4/all_mak.html www.info-works.com.ua/disertacia/.../636.h	Отримання якісних освітніх послуг; поважати гідність, права, свободи та законні інтереси учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм тощо.	Засвоїти теоретичний матеріал		
Т.3. Внутрішньоособистісні конфлікти (4 год.) План: 1. Дослідження реакцій на невдачу та способів виходу з ситуацій, які перешкоджають задоволенню потреб особистості за допомогою психодіагностичної методики вивчення фрустраційних реакцій С. Розенцвейга. 2. Проведення конфліктологічного тренінгу.	Практ. заняття		https://www.naiu.kiev.ua/ http://www.nbu.gov.ua/ http://nplu.org/ www.pravoznavec.com.ua/books/276/20101/18/ www.naiu.kiev.ua/tslc/pages/biblio/visnik/nomer4/all_mak.html www.info-works.com.ua/disertacia/.../636.h	Навчання упродовж всього життя; виконання вимог освітньої програми.	В рамках проведення конфліктологічного тренінгу ознайомитися з особливостями практичного застосування методів психологічної саморегуляції.	Від 2 до 5.	

11. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<i>участь в роботі впродовж семестру, у тому числі опрацювання завдань самостійної підготовки / залік – 60/40</i>
Вимоги до письмової роботи (за умови наявності)	<i>не передбачається</i>
Семінарські заняття	<i>під час семінарських занять здобувачів вищої освіти відбувається опрацювання навчальних питань у межах плану, а також вивчення окремих розділів дисципліни під керівництвом викладача.</i>
Умови допуску до підсумкового	<i>за умови засвоєння визначеного</i>

контролю	<i>науково-педагогічним працівником обсягу навчального матеріалу, виконання поточних практичних завдань.</i>
-----------------	--

Орієнтовний перелік питань до підсумкового контролю

1. Предмет і завдання психології конфлікту.
2. Міждисциплінарні зв'язки психології конфлікту.
3. Теоретичні та соціально-історичні передумови виникнення психології конфлікту.
4. Філософсько-соціологічний та психологічний підходи в дослідженні феномену конфлікту.
5. Особливості дослідження проблем конфлікту в Україні.
6. Методи психологічного вивчення конфлікту.
7. Поняття про конфлікт та умови його виникнення.
8. Функції конфлікту.
9. Загальна класифікація конфліктів.
10. Структура конфлікту.
11. Динаміка конфлікту.
12. Форми протікання конфліктів.
13. Психологічна характеристика міжособистісного конфлікту.
14. Основні чинники виникнення міжособистісних конфліктів.
15. Конфліктогени, їх види. Закономірності ескалації конфліктогенів.
16. Аналіз мотиваційного підходу у вивченні міжособистісного конфлікту.
17. Когнітивний підхід у дослідженні міжособистісного конфлікту.
18. Діяльнісний підхід у вивченні міжособистісного конфлікту.
19. Організаційний підхід у визначенні міжособистісного конфлікту.
20. Особистісні передумови виникнення конфліктів.
21. Конфліктність особистості. Типи конфліктних особистостей.
22. Конфліктостійкість як вид психологічної стійкості особистості. Компоненти конфліктостійкості.
23. Міжособистісний конфлікт на різних етапах онтогенезу.
24. Стратегії поведінки опонентів у конфліктних ситуаціях.
25. Вплив емоцій на розвиток конфлікту.
26. Загальна характеристика внутрішньоособистісного конфлікту.
27. Основні умови та причини виникнення внутрішньоособистісних конфліктів.
28. Проблема внутрішньоособистісного конфлікту в роботах представників психоаналітичного напрямку.
29. Аналіз внутрішньоособистісного конфлікту в гуманістичній психології.
30. Внутрішньоособистісний конфлікт в когнітивній психології.
31. Класифікація внутрішньоособистісних конфліктів.
32. Комплекси неповноцінності: психологічна характеристика, особливості подолання.
33. Способи подолання внутрішньоособистісних конфліктів.
34. Психологічні умови попередження внутрішньоособистісних конфліктів.
35. Внутрішньогруповий конфлікт: психологічна характеристика.
36. Психологічна характеристика міжособистісно-групового конфлікту.
37. Види міжособистісно-групових конфліктів.

38. Особливості управління міжособистісно-груповими конфліктами.
39. Поняття про міжгрупові конфлікти та механізми їх виникнення. Види міжгрупових конфліктів.
40. Мотиваційний підхід у вивченні міжгрупових конфліктів.
41. Когнітивний підхід у дослідженні міжгрупових конфліктів.
42. Ситуативний підхід у вивченні міжгрупових конфліктів.
43. Міжетнічні конфлікти: загальна характеристика та особливості управління ними.
44. Міждержавні конфлікти.
45. Міжконфесійні конфлікти.
46. Управління міжгруповими конфліктами.
47. Сімейні конфлікти, їх характеристика, основні види.
48. Причини виникнення та класифікація подружніх конфліктів.
49. Конфлікти між батьками і дітьми.
50. Особливості попередження і розв'язання подружніх конфліктів.
51. Розлучення як спосіб завершення подружнього конфлікту.
52. Психологічні умови попередження і конструктивного вирішення конфліктів між батьками і дітьми.
53. Конфлікти в організаціях: загальна характеристика, основні види, причини виникнення.
54. Управлінські конфлікти як особливий вид конфліктів в організаціях.
55. Психологічні умови та способи профілактики і попередження конфліктів в організаціях.
56. Методи конструктивного розв'язання конфліктів в організаціях.
57. Педагогічні конфлікти, їх характеристика, основні види.
58. Причини виникнення конфліктів між вчителями та учнями.
59. Функції учнівських конфліктів.
60. Психологічні умови попередження і конструктивного розв'язання конфліктів між вчителями та учнями.

Рекомендована література

1. Савчинська Л.О. Діагностика психологічних комплексів сімейного походження // Обрії. - 1998. –№ 2. - С. 79- 82.
2. Максименко С.Д., Медведєв В.С. Юридична психологія: підручник/С.Д. Максименко, В.С. Медведєв. – Київ: Видавничий Дім «Слово», 2018. - 448 с.
3. Юридична психологія: підручник / Александров Д.О., Андросюк В.Г., 4.
4. Казміренко Л.І. та ін.: заг. ред. Л.І. Казміренко, Є.М. Моїсєєва. – Вид. 2-є, доопр. та доп. – К.: КНТ, 2008. – 352 с.
5. Юридична психологія. Альбом схем з коментарями / Александров Д.О., 6.
- Андросюк В.Г., Казміренко Л.І. та ін.: заг. ред. Л.І. Казміренко, Є.М. Моїсєєва. – Вид. 3-є, доопр. та доп. – К.: КНТ, 2008. – 152 с.
7. Юридична психологія: словник / Александров Д.О., Андросюк В.Г., 8.
8. Казміренко Л.І. та ін.: заг. ред. Л.І. Казміренко, Є.М. Моїсєєва. – Вид. 2-ге, уточ. та доп. – К.: КНТ, 2008. – 224

Інформаційні ресурси

1. Національний Темпус-офіс в Україні. – Режим доступу до сайту: <http://tempus.org.ua/uk/vyshha-osvita-ta-bolonskyj-proces.html>
2. Офіційний сайт ЮНЕСКО [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту : <http://www.unesco.org/>
3. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту : <http://www.mon.gov.ua>.
4. yurist-online.com/ukr/uslugi/.../005.php –
5. www.pravoznavec.com.ua/books/276/20101/18/
6. www.naiu.kiev.ua/tslc/pages/biblio/visnik/nomer4/all_mak.html
7. www.info-works.com.ua/disertacia/.../636.h

Силабус схвалено на засіданні кафедри юридичної психології Національної академії внутрішніх справ 03 липня 2025 року, протокол №19

Завідувач кафедри

Іван ОХРИМЕНКО

Підпис автора силабусу:

Людмила ВОЯТ